

ANÁLISE DE TEXTO (ABAU)

I. PREGUNTAS 1 e 2 (valórase 1 punto cada unha).

Son preguntas relacionadas coa comprensión do texto. Poden ser calquera das seguintes: **tema, título, resumo** (de todo ou de parte do texto), **esquema coas ideas principais e secundarias, estrutura, intencionalidade do autor, punto de vista do autor** sobre algún aspecto (descritivo, humorístico, irónico...), **caracterización de personaxes e significado que teñen no texto algunhas palabras ou expresións**.

A seguir, referímonos a cada cuestión, así como ás claves para resolvelas.

1. TEMA: É a idea central dun texto. A resposta esixe cumprir dous obxectivos: a correcta comprensión do texto e a capacidade de sintetizar o seu contido nun enunciado breve e claro; unha única palabra non abonda para expresar o tema dun texto, pero unha fórmula útil pode ser a seguinte: buscar a palabra abstracta que mellor sintetice o texto e engadirle os complementos que a especificuen.

2. TÍTULO: A función dun título é chamar a atención dos lectores. Expresarémolo nunha palabra, frase ou oración, tendo en conta as seguintes motivacións: anticipar o contido, insinuar o tema, dar relevo a un personaxe, intrigar ao lector... A redacción do título debe ser breve e estar relacionado co tema do texto.

3. RESUMO: Resumir un texto consiste en abreviar outro de maior extensión, sinalando as ideas esenciais e prescindindo do que ten menor importancia e do redundante. Avalíase a comprensión e capacidade de síntese.

Pautas para a redacción dun resumo :

- Lectura do texto para identificar as ideas fundamentais.
- Nunha segunda lectura convén subliñar a idea fundamental de cada parágrafo.
- Debe ser un texto breve (non superar as sei ou sete liñas) e estar estruturado en un ou dous parágrafos.
- Indicaremos o tipo de texto (Este poema, artigo, narración...)
- Sintetizar na primeira liña o tema do texto.
- Suprimir todos os elementos superfluos (exemplos, anécdotas , descrições...)
- Debe estar formulado con obxectividade, sen incluír comentarios persoais.
- Tampouco pode reproducir fragmentos ou expresións do texto. Trátase de respectar fielmente o seu contido, aínda que redactado coas nosas palabras.
- Empregar oracións impersoais ou pasivas reflexas.

- Empregar os conectores adecuados (*tamén, a continuación, finalmente...*)

Ocasionalmente pídese a **paráfrase dun texto**: explicación do contido do texto con palabras propias co fin de facilitar a súa comprensión

4. ESQUEMA COAS IDEAS PRINCIPAIS E SECUNDARIAS: O contido é o mesmo que o do resumo (pois en ambos casos procedemos a recoller as ideas fundamentais do texto) pero muda a maneira de expresalo. Debemos subliñalas e redactalas na marxe do texto.

Formúlanse expresando cada idea nun enunciado (frases simples e claras) e de forma xerarquizada: as ideas principais aparecen con marxe normal, e as secundarias, debaixo das primeiras e con máis marxe. Cada idea non debe ocupar máis dunha liña

Empregaremos un modelo numerado ou con guións (sen chaves) que nos permita diferenciar claramente as ideas principais das secundarias. Evitarase o erro de establecer moitas ideas con excesivas subdivisións, posto que este esquema debe permitirmos captar a simple vista o que quere transmitir o texto.

Modelo de esquema : 1. Idea principal
 1.1. Idea secundaria
 1.2. Idea secundaria
 2. Idea principal
 2.1. Idea secundaria

5. ESTRUTURA: Calquera texto debe presentar as ideas ben estruturadas, en partes que podemos apreciar doadamente (a propia disposición en parágrafos pode axudarnos) pero tamén depende do tipo de textos:

- **Estrutura dos textos narrativos** (literarios ou non) Adoita ter tres partes:
 - **Introdución:** presentación do tema, personaxes, espazos...
 - **Desenvolvemento:** desenvólvese o suceso que lle crea un conflito aos personaxes (un problema que hai que resolver, un desexo que satisfacer, un asunto que aclarar...)
 - **Desenlace:** prodúcese a resolución do conflito.
- **Estrutura dos textos argumentativos** (defenden unha idea mediante argumentos, coa finalidade de convencer ao receptor)
 - **Presentación da tese** ou idea que se pretende defender ou rexeitar.

- **Corpo argumentativo:** presentación con orde e claridade dos diferentes argumentos ou razoamentos que apoian e defenden a tese.
- **Conclusión.** Reafirma a tese da que se parte. Soe ser unha síntese da demostración feita no apartado anterior, destacando o razoamento que se considera máis convincente ou utilizando recursos retóricos coa finalidade de causar impacto no receptor.
- **Estrutura dos textos expositivos** (Transmiten información sobre un tema de maneira obxectiva). Acostuman presentar tres partes:
 - **Presentación** do tema
 - **Desenvolvemento da explicación** ou exposición
 - **Conclusión**, resumo ou consecuencias do exposto (Non sempre aparece)

Unha **fórmula para indicar a estrutura dun texto** pode ser a seguinte:

1º- Indicamos as partes ou apartados en que podemos dividir o texto de forma clara e breve, por exemplo: “*Podemos estruturar o texto en tres partes ben definidas tendo en conta o contido*”

2º- Sinalamos cada un dos apartados, indicando entre parénteses os parágrafos, as liñas ou os versos en que aparecen, e expresamos brevemente o contido de cada un.

Por exemplo, nun texto argumentativo indicaríase así:

1. Presentación da tese (liña1-3): breve resumo do contido
2. Argumentación (liña 4 a 10): indicamos o contido brevemente.
3. Conclusión (liña 11 e 12): indicamos o contido brevemente.

6. Significado de palabras ou expresións: normalmente pregúntase o significado das palabras no contexto en que aparecen (non se valora outro). Asígnase 0’25 puntos por cada palabra co significado ben explicado. Non se esixe unha definición lexicográfica rigorosa, senón a demostración de que se coñece ese significado e a capacidade de exprésalo correctamente. Non son válidas as respostas só con sinónimos ou a tradución a outra lingua.

Procedemos así:

1. Subliñamos a palabra ou expresión.
2. Indicamos, entre parénteses, a categoría: *s./v./adx./adv./conx./pronome ...*
3. Definimos brevemente os trazos semánticos distintivos.

Segundo a clase de palabra, serán de utilidade as seguintes **formulas de definición:**

- **Substantivos:** pódese iniciar a definición cun hiperónimo ou termo de significado xenérico no que se inclúe o termo definido: *persoa, animal, obxecto, sentimento, actitude, substancia, virtude, calidade, situación, habilidade...* Posteriormente, indícanse as súas características máis representativas: *utilidade, orixe, cor, forma, tamaño...*

Limón: froito do limoeiro, de forma ovoide, casca amarela e sabor agre.

Ditador: persoa que asume todos os poderes e non permite a oposición ao seu goberno.

Lealdade: calidade de leal.

Escaseza: situación de falta de algo.

- **Adxectivos:** fórmulas útiles para definir un adxectivo son, entre outras: *que + verbo do que deriva, dise de..., aplícase a..., pertencente ou relativo a..., que está..., que é...*

Enxeñoso: que ten enxeño ou habilidade

Basto: que está moi xunto ou apertado.

Tecnolóxico: pertencente ou relativo á tecnoloxía.

Sabido: que sabe ou entende moito.

- **Verbos:** unha maneira de definilos é empregar unha forma verbal sinónima e detallar algo máis o seu significado.

Mesturar: xuntar ou unir varias cousas distintas.

Caer: vir abaixo un corpo polo seu propio peso.

Fitar. mirar fixamente para algo ou alguén.

- **Adverbios:** pódese recorrer ás fórmulas: *en..., con..., de maneira...*

Fóra: no exterior do tempo ou do espazo.

Apasionadamente: con paixón.

II. PREGUNTA 3 : COMENTARIO CRÍTICO (2 puntos)

Consiste en expresar de forma clara e ben organizada unha valoración argumentada sobre o tema do texto, dalgunha cuestión concreta expresada nel ou relacionada co mesmo(é dicir, trátase de expor a nosa opinión empregando argumentos que a defendan)

1. Criterios de valoración:

Pídese un texto cunha de 200 a 250 palabras (20- 25 liñas). No caso de ter unha extensión manifestamente menor, baixarase proporcionalmente a cualificación en todos os apartados. Os tres puntos divídense tres tramos de 1 punto cada un, do seguinte xeito:

1. Construción textual (1 punto). Valórase:

- a) A capacidade crítica: demostrar os propios coñecementos e opinións e a capacidade de razoar usando argumentos e información pertinente, fuxindo dos tópicos e estereotipos, así coma da “orixinalidade” gratuíta.
- b) Coherencia do discurso: construír enunciados sucesivos con continuidade temática e progresión informativa, sen contradicións.
- c) Organización da información: expresar as ideas de xeito organizado, ben estruturada en parágrafos e cun uso correcto dos **conectores textuais**.

2. Adecuación léxico -gramatical (1 punto). Construción de textos adecuados á situación comunicativa formal en que se producen e un apropiado manexo dos rexistros da lingua, tanto na escolla do léxico coma nas construcións gramaticais. Débense evitar os trazos propios da oralidade e dos textos espontáneos e non planificados.

3. Corrección ortográfica e gramatical (1 punto). Valórase o correcto dominio da norma estándar: ortografía, signos de puntuación, morfoloxía e sintaxe.

Para a **redacción do comentario** crítico debemos proceder así :

- Realizar a lectura, o subliñado das ideas máis importantes e identificar o **tema**.
- Decidir a **tese** ou opinión que imos defender .
- Pensar os **argumentos** que empregaremos: ideas ou razóns que apoiem a nosa tese e refuten os argumentos contrarios á mesma.
- Redactar un esquema-borrador coas ideas que imos expoñer (poucas, sensatas, fundamentadas, razoadas e claras)
- Redacción definitiva do texto segundo a seguinte estrutura:

Estrutura do comentario crítico. É recomendable que o texto presente tres partes:

1. Introducción (1º párrafo). Podemos incluír aquí dous elementos:

- a) Facer referencia, se procede, ao texto do exame, recollendo a idea principal e incluíndo algunha valoración sobre a importancia, actualidade, orixinalidade ou enfoque co que se trata o tema; manifestar o noso acordo ou desacordo (total ou parcial) coas ideas expresadas no texto.
- b) Expresar as ideas ou **tese** que imos defender: *desde o meu punto de vista, segundo o meu modo de ver, penso/ opino, considero que, (non) estou de acordo con...*

2. Desenvolvemento ou corpo argumentativo. (Dous ou tres párrafos) Trátase de expoñer con claridade e corrección as nosas ideas e opinións, defendéndoas con **argumentos** ordenados e ben relacionados, usando os marcadores textuais adecuados. (Consultar tipos de argumentos e de conectores)

Cómpre evitar as contradicións, as repeticións e as afirmacións non razoadas, repetir as ideas do texto (trátase de expoñer as nosas), insistir nunha única idea, apartarnos do tema ou do aspecto concreto que se pregunta.

3. Conclusión (Un párrafo final) no que sintetizamos os argumentos máis importantes ou resumimos a esencia do exposto. Convén meditala con atención porque configura a impresión xeral do comentario.

Unha fórmula posible para expresala pode ser: *En conclusión, atendendo aos argumentos expostos (...) podemos reafirmar a idea de que...*

A conclusión pode incluír unha **proposta**: *En vista disto, é conveniente, é necesario, débese...*

➤ Na defensa da tese convén combinar distintos **tipos de argumentos**:

- **Argumentos de coñecemento xeral:** trátase de afirmacións ou ideas amplamente aceptadas na sociedade e non discutidas por considerárense de sentido común:

Debemos ser respectuosos cos ríos porque a auga é imprescindible para a vida.

- **Argumentos de autoridade:** baséanse na opinión de persoas ou institucións expertas no tema.

Segundo a RAG, o alumnado de secundaria mellorou a expresión escrita en galego pero non a oral.

- **Argumentos de datos:** ofrecen datos, cifras e porcentaxes que dan rigor á tese:

A venda de discos non ten futuro: a súa venda diminuíu un 60% nos últimos anos.

- **Argumentos de feito:** son probas demostrables ou sucesos realmente ocorridos, que se poden comprobar.

A contaminación dana gravemente a saúde, de forma que nas cidades máis contaminadas aumentaron as enfermidades respiratorias.

- **Argumentos de analoxía ou semellanza:** establecen unha comparación da idea que queremos demostrar usando outra parecida.

Debería estar prohibido fumar mentres se conduce, xa que é tan perigoso coma usar o móbil.

- **Argumentos de exemplos:** baséanse en casos concretos que serven como exemplo do que se quere defender.

A maioría dos países desenvolvidos aproveitan os residuos. Así, en Alemaña e Xapón reciclan desde hai anos e fabrican obxectos a partir do material usado.

- **Argumentos causa-efecto:** amosan as causas ou as consecuencias dunha afirmación anterior.

Non se deben tomar medicamentos sen receita porque afectan negativamente á saúde.

- **Argumentos éticos:** empréganse crenzas éticas aceptadas pola maioría para xustificar unha opinión.

Todos os seres humanos deben estar protexidos pola lei porque todos teñen o mesmo valor e a mesma dignidade, independentemente de súa cor, raza ou sexo.

- **Argumentos de tradición:** o peso da tradición pode servir para defender unha idea.

As festas tradicionais deben respectarse porque se veñen celebrando desde tempos ancestrais.

- **Argumentos de experiencia persoal:** empréganse as propias experiencias para apoiar a tese.

Algúns bancos usan publicidade enganosa para atraer clientes. Eu podo afirmar que me sentín estafada cando...

- **Argumentos de xustiza:** o que é xusto debe prevalecer sobre o que é inxusto.

As mulleres deben gañar o mesmo ca os homes cando realicen o mesmo traballo.

- **Argumentos legais:** Acódese ao disposto na lexislación.

Usar cinto diminúe as mortes en accidentes, razón pola que as normas de tráfico obrigan a usalo en todos os asentos.

- **Argumentos de utilidade:** baséase na idea de que o útil é preferible ao que non o é.

É importante ter un bo ambiente laboral porque mellora a produtividade.

- **Argumentos de progreso:** o orixinal e o novidoso valórase fronte ao tradicional.

O matrimonio de persoas do mesmo sexo supuxo un claro avance na igualdade das persoas.

- **Argumentos de saúde:** valórase o saudable fronte ao prexudicial.

Debemos practicar deporte habitualmente para manter un bo estado físico e mental

- **Argumentos económicos:** a cuestión económica pode xustificar moitas ideas.

A chegada de inmigrantes pode ser positiva porque temos unha poboación moi envellecida.

- **Argumentos hedonistas:** xustificamos unha idea polo tópico da necesidade de vivir a vida.

É necesario aproveitar ao máximo a xuventude porque dura moi pouco.

- **Argumentos emotivos:** preténdese provocar a empatía do receptor ou sentimentos como medo, rexeitamento, compaixón, simpatía...

A doazón de órganos é fundamental posto que ninguén está libre de necesitar un transplante.

- **Debemos evitar sempre:** argumentos ofensivos, de xeneralización ou baseados en prexuizos.

OS CONECTORES TEXTUAIS.

Os conectores, enlaces ou marcadores textuais son unha serie aberta e heteroxénea de partículas lingüísticas (adverbios, conxuncións, locucións adverbiais ou conxuntivas...) que serven para indicar as relacións entre as ideas dun texto e organizar as partes do mesmo e non teñen función sintáctica. O número de conectores é moi amplo. A continuación indicamos os máis comúns coas súas respectivas funcións:

- **Introdución:** *en principio, para comezar, antes de nada...*
- **Organización:** *primeiro, en primeiro lugar, primeiramente, en segundo lugar, a continuación, posteriormente...*
- **Peche:** *finalmente, por último, para rematar...*
- **Conclusión:** *en conclusión, en definitiva, en resumo...*
- **Continuación:** *pois ben, neste sentido, entón...*
- **Tematizadores:** *canto a, a propósito de, a respecto de ...*
- **Distribución:** *por un lado, por outro; dunha banda, doutra...*
- **Aditivos:** *ademais, e, incluso, do mesmo xeito, tamén, despois, igualmente, por outra banda...*
- **Contraste:** *pola contra, non obstante, pero, mais, con todo, agora ben, así e todo, por outra banda...*
- **Semellanza:** *de modo semellante, de igual maneira, igualmente, de xeito similar...*
- **Explicación:** *isto é, é dicir, ou sexa, noutras palabras...*
- **Certeza:** *de feito, evidentemente...*
- **Causa e consecuencia:** *polo tanto, por conseguinte, en consecuencia, daquela, pormor de, así, entón, pois, xa que logo, por iso, de xeito que, así que...*
- **Espazo-temporais:** *por riba, antes, mentres que, mentres tanto, de súpeto, máis tarde, despois, deseguido, sempre que, así que...*